

ข้อความส่วนนำเข้าสู่บทเรียน (๑)

สมัยรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๒)

๑. ส่วนงานเขียนในพระราชนิพนธ์พระราชพิธีสิบสองเดือน

“พระมหามณเฑียรบันปฏิมากรนั้นทรงเครื่องเป็นสามฤดู คือ ตั้งแต่เดือนแปดแรมค่ำหนึ่ง เข้าวิสาขบูชา ไปจนถึง เดือน ๑๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ทรงเครื่องอย่างห่มทอง คือ ผ้าทรงนั้นทำด้วยทองคำเป็นกาบๆ จำหลักลายประดับพลอยทับทิม ลายทรงข้าวบิณฑ์เมื่อประกอบแล้วเหมือนหนึ่งผ้าทรงอย่าง ห่มทอง พระศกทำด้วยทองคำลงยาราชาวดีสีน้ำเงินแก่ หักลายพระเศศาที่เวียนเป็นทักษิณาวรรต ประดับด้วยนิล เม็ดย้อมๆ ทั่วไป พระรัศมีลงยาราชาวดีสีต่างๆ ตั้งแต่เดือน สิบสองแรมค่ำหนึ่งไปจนถึงเดือนสิบห้าค่ำ เป็นเหมือนตฤณ เครื่องทรงเปลี่ยนเป็นผ้าทรงคลุม ผ้าที่คลุมนั้นทำด้วย ทองคำเป็นหลอดลงยาราชาวดีร้อยลวดเหมือนตาข่าย คลุม ทั้งสองพระพาหา พระศกใช้คงเดิมไม่เปลี่ยน ตั้งแต่เดือนสี่ แรมค่ำหนึ่งไปจนถึงเดือนแปด ขึ้นสิบห้าค่ำ เป็นคิมหฤณ ทรงเครื่องต้น เป็นเครื่องทองคำลงยาราชาวดีประดับเพชร พลอยต่างๆ พระมงกุฎทรงเป็นมงกุฎมีท้ายเทริด ยอด ประดับเพชรเม็ดใหญ่...”^{๑๒}

๑๒. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชพิธีสิบสองเดือน หน้า ๕๒๕-๕๓๐
ศิลปাবรรณาการ โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์ ๔๖ ถนนเฟื่องนคร พระนคร พ.ศ. ๒๕๐๕

ข้อความส่วนนำเข้าสู่บทเรียน (๒)

๒. ส่วนการเขียนในพระราชนิพนธ์ไกลบ้าน

“...พอพ่อลงไปนั่ง ฉวยดินบักก็แตะหัวก่อน แก้วเสร็จ
แล้วจึงมาแก้หน้า ถมแก้มที่ลึกให้ตื้น ประหมับที่ทำรัดไว้ให้
นูนขึ้น ลดกลับหน้าแก้ที่ประดักประเดิดมากอยู่ที่ปาก
เมื่อแรกพ่อก่อนจะฉน ๆ ว่าต้องไปนั่ง แต่พอเห็นมันแตะ
เข้าสองสามแตะ รู้ทีเดียวว่ามันดี เลยหายฉน นั่งดูเสีย
เพลิน เขาขอชั่วโมงเดียว พ่อนั่งให้กว่า ๒ ชั่วโมง แต่ถึง
กระนั้นก็ยังเอาดีไม่ได้ เวลาไม่พอ ต้องมาทำที่หอมเบิก
ต่อไปอีก แต่รูปมันที่เดียวได้ เพราะมีตัวอย่างรูปขึ้น พ่อ
ออกจะยอมเสียแล้วว่าฝรั่งเสสไวกว่าอิตาเลียนมาก ผู้มี
ที่ทำมันเล่นข้างเหมือนมากกว่าอิตาเลียน...”^{๑๓}

๑๓. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไกลบ้าน หน้า ๓๒๘-๓๒๙ บริษัท
ไอเดียสโตว์หุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อรุณเสวี ๑๘๘ ถนนจักรพงษ์ บางลำภู พระนคร